

Servies van familie Katan in 'veilige' handen

Zaterdag 14 augustus 2021 bracht de familie Deur een servies naar de voormalige synagoge aan de Turfkade in Brielle, waar het een plaatsje kreeg in de vitrine.

Het is een bijzonder servies dat ooit eigendom was van de Joodse familie Katan, die vanaf juni 1940 in de Voorstraat een goud-, zilver- en klokkenwinkel had.

In die donkere oorlogsjaren kregen de Joodse families van Brielle een oproep om zich op 27 oktober 1942 te melden bij Loods 24 in Rotterdam. In een gesprek met zijn buurman, de kleermaker W.J.K. Deur, vroeg Ies Katan of hij hun servies wilde bewaren. Het bewaren van Joodse goederen was 'levensgevaarlijk' maar dhe heer Deur vond het goed.

Een dag voor het gezin Katan weg moest kwam Ies het servies brengen, met de belofte dat de familie Deur het mocht houden als ze niet terug kwamen.

De volgende dag werd het gezin Katan gearresteerd en via Loods 24 en Westerbork ging de reis naar Auschwitz, waar de moeder en haar drie kinderen, Kitty, Loetje en Guus, werden vermoord. Een week nadat ze Brielle hadden verlaten.

Vader Katan moest naar een werkkamp en stierf 5 maanden na zijn vrouw en kinderen.

De familie Deur heeft het servies bijna 80 jaar bewaard. Om dit ook voor de toekomst veilig te stellen, hebben ze het bestuur van de Stichting Behoud Synagoge Brielle gevraagd die zorg van hen over te nemen en in de Sjoel tentoon te stellen. Een mooi gebaar en we danken hen voor dit vertrouwen. Bij de overhandiging hebben we beloofd dat dit servies met het bijzondere verhaal voor altijd een plekje zal hebben in de Sjoel.

(foto's Corrie de Rooy)

Nog meer lichtpunten

In de vorige editie van de nieuwsbrief schreven we over lichtpunten die in het verschiet liggen.

Dat had natuurlijk alles te maken met de beperkende maatregelen in het kader van de corona pandemie. Inmiddels zijn we weer

een aantal maanden verder en kunnen we constateren dat het aantal lichtpunten alleen maar is toegenomen.

In deze nieuwsbrief staat ook, zij het nog enigszins bescheiden, een kalender met activiteiten die we de komende maanden organiseren. Het nieuwe begin is er.

Programma de Sjoel

Door de coronapandemie is het lang stil geweest rondom de Sjoel. Rondleidingen werden niet meer gegeven en alle concerten en tentoonstellingen zijn afgezegd. Door deze stilte zijn we misschien wat verdwenen uit het zicht van de inwoners van Brielle en omgeving. Om de Sjoel weer op de kaart te zetten hebben we voor het winterseizoen een reeks van 5 lezingen georganiseerd.

10 oktober - Jodensavanne

De eerste lezing vindt plaats op zondag 10 oktober 2021. Historicus Rob Sniijders, verbonden aan het Joodserfgoed Rotterdam komt vertellen over de Joodse gemeenschap die Suriname heeft gekend. Zij hebben plantages gehad langs een zijrivier van de Surinamerivier, die samen de naam Jodensavanne heeft gekregen. Dit interessante deel van de geschiedenis van Suriname is ook een deel van onze eigen geschiedenis en dat maakt de lezing extra aantrekkelijk.

7 november - Madagascar

Op 7 november ontvangen wij Corrie de Winter. Zij heeft voor een reismagazine veel reizen gemaakt naar landen waar niet veel bezoekers komen. Zij kan hier boeiend over vertellen aan de hand van mooie foto's. Zij komt bij ons vertellen over haar reizen naar Madagascar. Een boeiend land met een unieke natuur en bijzondere rituelen.

16 januari - 1 april

Heeft u zich wel eens afgevraagd hoe lang Brielle al 1 april viert? Of tobt u met vragen als is dit feest altijd op dezelfde manier gevierd of kende dit variaties? Kom dan naar de Sjoel want historicus Bob Benschop, als archivaris verbonden aan het Streekarchief Voorne-Putten, komt op 16 januari de geschiedenis van de 1 aprilviering in onze stad uit de doeken doen.

27 februari - Poerimfeest

In het voorjaar wordt binnen Joodse kring het Poerimfeest gevierd. Dit jaar is de viering in de maand februari. Eduard Huisman komt op 27 februari ons alles vertellen over dit bijzondere feest. Wij serveren een bij dit feest behorende lekkernij.

13 maart - Vrouwendag

In maart van ieder jaar wordt Internationale Vrouwendag gevierd. Reden voor historicus Aart van der Houwen, streekarchivaris van Voorne-Putten om ons op 13 maart kennis te laten maken met enkele sterke vrouwen van de landen van Voorne.

april - Seideravond

In april sluiten wij het winterseizoen af met een Seideravond, de avond voor Pesach, onder leiding van Atelma van Strien-de Leeuw van Weenen. Hierover volgen nog nadere mededelingen.

Noteer deze data alvast in uw agenda!

Alle lezingen vinden plaats op zondagmiddag. We beginnen om 14.00 uur en de zaal is open vanaf 13.30 uur. De entree bedraagt € 7,50 inclusief consumptie. U betaalt contant aan de zaal.

Reserveren

Voor deze lezingen moet gereserveerd worden via e-mail sjoelreservering@outlook.com.

Dit kunt u doen voor:

- de 1e lezing tot en met 7 oktober 2021
- de 2e lezing tot en met 4 november 2021
- de 3e lezing tot en met 13 januari 2022
- de 4e lezing tot en met 24 februari 2022
- de 5e lezing tot en met 10 maart 2022

Op de Cultuuragenda van de website van de Stichting Cultuur & Kunst Brielle vindt u eveneens informatie en natuurlijk ook op onze eigen website.

Wie kan ons helpen

Ondanks eerdere oproepen, onder andere in de krant en via onze nieuwsbrief, is er tot nu toe niemand gevonden die onze Digitale Nieuwsbrief kan verzorgen.

Weet u iemand, of bent u het zelf, die ons wil helpen bij deze

activiteiten? Dit betreft behalve de digitale nieuwsbrief ook de website, Facebook etc. We horen het graag.

U kunt contact opnemen met Stefanie Schuijtvlot, e-mail st-schuijtvlot@hetnet.nl.

De sieraden van Aron Speier-Holstein (3)

(door Steffie Schuijtvlot)

Ik eindigde mijn laatste verhaal over de sieraden met de opmerking dat we nog in gesprek zijn over de bestemming van de sieraden. Dit nu is intussen duidelijk, al verliep dat niet via een leien dakje, zucht zucht.

Unanieme beslissing...

Tijdens de Holstein familiereünie via zoom contact werd unaniem besloten, zo werd mij medegedeeld, de sieraden te verdelen over de 5 familietakken. Ook benoemde men een neef als contactpersoon voor mij. Voordat deze Ilan en ik contact met elkaar hadden kreeg ik een mail van een vertegenwoordiger (Michael) van één van de vijf takken, dat deze tak besloten had het hen toekomende sieraad in Nederland te laten. En, zo schreef men mij, dit ook aan andere familieleden voor te stellen. Ik houd je op de hoogte werd er gesteld. Zo unaniem was de beslissing dus kennelijk niet. Ilan was duidelijk van deze ontwikkeling niet op de hoogte, want hij deed een voorstel met betrekking tot de kosten van verzending die geheel voor rekening van de familie zou komen, waarop ik hem vroeg mij te vertellen wie ontvangt welk sieraad. Volkomen los van de beslissing om één persoon met mij de zaken te laten regelen ontving ik een mail van Esther Wenger, een van de gegadigden voor een sieraad, met de vraag of ik al met het verzenden was begonnen en dat zij graag het zakhorloge met monogram wilde ontvangen. Ik heb Esther geantwoord dat het niet aan mij is de sieraden te verdelen.

Verwarrende situatie

Ik besloot te wachten op nader bericht van Michael, Ilan en Esther. Na een periode van 4 maanden van stilte besloot ik echter het heft in handen te nemen.

Ik vroeg aan de familie de beslissing de sieraden op te delen te heroverwegen omdat zij er kennelijk niet uitkomen deze verdeling tot stand te brengen. Een tweede argument is dat de sieraden als één geheel mooi te exposeren zijn. Dit exposeren kan in onze eigen

Sjoel als wij de beschikking zouden krijgen over een glazen vitrine of in het voormalige kamp Westerbork.

Via dit kamp reisden 14 familieleden van onze Aron hun lot tegevoet.

Het antwoord en de beslissing

Drie takken van de familie reageerden per omgaande met de mededeling dat hun sieraad in Nederland moet blijven en aan mijn zorg werden toevertrouwd. Een tak in Israël wil de verdeling handhaven en Esther Wenger ook. Welk sieraad ontvangt de familie in Israël en welk sieraad ontvangt Esther liet men in het midden. Ik heb toen de beslissing genomen dat de ring, de ketting en een van de dameshorloge in Nederland blijven als gedoneerd aan de Sjoel. Dus het andere dameshorloge gaat naar de familie in Israël en Esther Wenger ontvangt het zakhorloge met monogram, het pronkstuk uit deze kleine collectie.

Esther Wenger is het enige nog levende familielid dat de verschrikking van de Holocaust aan den lijve heeft ondervonden. Zij heeft als kleuter dingen gezien en meegemaakt die een kleuter niet hoort te zien en mee te maken. Vandaar mijn beslissing.

Herdenking op 27 oktober

Op verschillende tijdstippen werden vanaf augustus tot eind oktober 1942 de Joodse families van Voorne-Putten gedeporteerd. Ze werden daarna vermoord in Auschwitz, Sobibor, Bergen-Belsen of in een werkkamp ergens in Midden-Europa.

Op woensdagmiddag 27 oktober 2021 om 15.30 uur willen we hen herdenken. U bent van harte welkom, waarbij u en wij ons houden aan de dan geldende regels.

Een glazen vitrine

Via sponsoring is het gelukt voldoende geld bijeen te krijgen voor de aanschaf van een mooie glazen vitrine. Deze vitrine is besteld, maar helaas duurde de levering langer dan verwacht. Inmiddels is hij gearriveerd (zie onderstaande foto). Omdat plaatsing van de vitrine in de Sjoel kwetsbaar is, hebben we gekozen voor plaatsing op de gaanderij. In deze vitrine worden dus de drie in Nederland blijvende sieraden geëxposeerd met het verhaal van de familie erbij en de namen van de sponsors van de vitrine. Zodra de vitrine ingericht is zal ik alle familieleden een foto sturen, als definitieve afsluiting van mijn zoektocht.

Sponsors

- Grando Keukens & Bad, Hoogvliet
- Dhr. Yehuda Holstein, Israël.
- Dhr. L. Polack
- Dhr. T.G.J. De Vries

Dat Yehuda Holstein een van de, niet onbelangrijke, sponsors is stemt mij bijzonder blij, dat begrijpt u.

Open monumentendag

Tijdens open monumentendag op 11 september was de Sjoel open en kwamen veel belangstellenden kijken en luisteren naar de verhalen. Er was daarbij veel belangstelling voor de zeer uitgebreide boekentafel. (foto Corrie de Rooy)

Boek over Joods Brielle

Op dit moment werkt Riet de Leeuw van Weenen, een van de bestuursleden van onze stichting, aan een publicatie over Joods leven in Brielle en over de Joodse families, die ooit deel uitmaakten van die Joodse gemeenschap.

Heeft u informatie, brieven, foto's etc. wilt u dan alstublieft con-

tact met haar opnemen? Ze luistert graag naar uw verhalen.

Riet de Leeuw van Weenen-van der Hoek

e-mail riet@deleeuwvanweenen.nl

telefoon 06-43175918

Stichting Behoud Synagoge Brielle

Voorzitter

voorzitter@desjoelbrielle.nl

Penningmeester

(0181) 416910 / penningmeester@desjoelbrielle.nl

Donaties en giften

Stichting Behoud Synagoge Brielle

IBAN: NL10 RABO 0365 4293 33

Vriendenadministratie

Riet 06 43175918 / riet@deleeuwvanweenen.nl

Verhuur

verhuur@desjoelbrielle.nl / (0181) 314982

Rondleidingen met gids

Corrie de Rooy (0181) 418221 / cormade.rooy@icloud.com

Contact met scholen

Elsa Galinsky (0181) 417397